

KÄSKKIRI

18.08.2015 nr 1-4.1/15/365

Metssigade kütamise korraldamine sigade aafrika katku tõkestamiseks metssigade asurkonnas Eesti Vabariigi territooriumil

I. Asjaolud ja põhjendus

1. Sigade aafrika katk (edaspidi: SAK) on väga ohtlik loomataud, millele on võrdselt vastuvõtlikud nii kodu- kui metssead. Haigusele on iseloomulik palavik, verejooksud, põletikulised muutused elundites ja suur suremus (kuni 100% loomadest). Haiguse tekitajaks on viirus, mis on äärmiselt nakkav ja mis levib eelkõige loomade omavahelise otseste kontaktide teel, lisaks veel ka korjaste, kõikide haigustekitajaga saastunud esemete, transpordivahendite, loomasööda jmt vahendusel.
2. SAK on taud, mille puhangute puhul rakendab ettevaatusabinõusid taudi laialdasema leviku tõkestamiseks ka Euroopa Liit, kehtestades piiranguid liikmesriikide vahelisele kauplemisele elussigade või nende paljundusmaterjali, nendelt sigadelt pärinevale lihale või seda liha sisaldavatele toodetele. Euroopa Komisjoni otsusega rakenduvate kitsenduste ulatus ja kohalduvus sõltub sellest, kui suureks on hinnatud ohtu taudi levikuks.
3. Veterinaar- ja Toiduamet pöördus 18.09.2014 kirjaga nr 15.1-1/4180 Keskkonnaministeeriumi poole ettepanekuga täiendavate tauditõrjemeetmete rakendamiseks seoses sigade aafrika katku diagnoosimisega Eesti Vabariigi territooriumil 2014. aasta septembris. Muuhulgas paluti välja töötada mehhanism, mille kaudu saaks Veterinaar- ja Toiduamet operatiivselt teavet kõikide tsoonides kütitud metssigade kohta. Keskkonnaministeerium omakorda tuginedes jahiseaduse § 23 lg 4 p 5 edastas Veterinaar- ja Toiduameti ettepaneku 25.09.2014 kirjaga nr 13-11/14/7932-2 täitmiseks Keskkonnaametile. Keskkonnaamet keelustas eelnimetatud kirjadele tuginedes peadirektori 30.09.2014 käskkirjaga nr 1-4.1/14/438 „Tauditõrjemeetmete rakendamine sigade aafrika katku tõkestamiseks metssigade populatsioonis Eesti Vabariigi territooriumil“, mida muudeti peadirektori 15.12.2014 käskkirjaga nr 1-4.1/14/522 „Tauditõrjemeetmete rakendamine sigade aafrika katku tõkestamiseks metssigade populatsioonis Eesti Vabariigi territooriumil muutmise“ ajujahi ja jahi jahikoortega (va haavatud uluki otsimine lõastatud jahikoortega) nende omavalitsuste territooriumil, kus olid SAK leiud metssigade asurkonnas.

4. Muutunud olukorras, kus SAK on diagnoositud ka farmis peetavatel kodusigadel, on otstarbekas tehtud otsused üle vaadata ning rakendada uuele olukorrale kohaseid meetmeid uluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks.
5. Jahiseaduse § 23 lg 4 p 5 kohaselt korraldab jahipidamist uluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks Keskkonnaamet.
6. Keskkonnaameti peadirektori 23.05.2014 käskkirjaga nr 1-4.1/14/259 „Jahindusnõukogu töökord“ on kinnitanud jahindusnõukogu töökord (edaspidi: töökord). Jahindusnõukogu pädevuses on töökorra p 2.2 järgi muuhulgas metssea küttemismahu ja -struktuuri kokku leppimine igaks jahiaastaks jahipiirkondade kaupa lähtudes jahilukite seirearuandest ja jahipiirkonna kasutaja ettepanekust.
7. Jahindusnõukogud on käesolevaks jahiaastaks (01.03.2015-29.02.2016) kokku leppinud kütitavate metssigade koguarvuks 19 497 isendit.
8. Keskkonnaagentuuri 2015. aasta ulukiasurkondade seisundi ja küttemisoovituse aruandele tuginedes (http://www.keskkonnaagentuur.ee/sites/default/files/ulukiseirearuanne_2015.pdf) tuleb tänavu kütida vähemalt 29 100 metssiga. Kokkuvõtvalt tõdeb Keskkonnaagentuur tuginedes 2014/2015 seireandmetele, et vaatamata rekordilisele metssigade küttemismahule eelmisel jahiaastal, on metssigade arvukus jäänud võrreldes eelmise aastaga vähemalt samale tasemele või on isegi veidi suurenenud (va SAK taudistunud aladel). Kõrgest asustustihedusest tingituna püsib eelnevate aastatega vähemalt samal tasemel ka risk ulatuslike põllu- ja rohumaa kahjustuse tekkeks. Arvukuse püsimist ning selle tõusu on mõjutanud viimaste aastate asurkonna taastootmisvõime ja noorloomade ellujäämuse seisukohast igati soodsad pehmed talvetingimused.
9. Keskkonnaagentuuri 09.08.2015 e-kirjas (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 10.08.2015 nr 11-4/15/18065-1 all) märgitakse, et arvestades tänase olukorraga SAK levikul ning sellega, et metssigade asurkonnas on senise emiste hoiule kalduva küttemispraktika tõttu kujunenud emasloomade ülekaal täiskasvanud isendite seas, peab käesoleval jahiaastal metssea asurkonna juurdekasvuvõime piiramiseks erinevalt aruandes soovitatust suurendama emasloomade osakaalu kütitavate vanaloomade ja kesikute seas 60%-ni.
10. Tuginedes Keskkonnaagentuuri soovitudele metssigade küttemismahu ning -struktuuri osas kehtestab Keskkonnaamet uluki kaudu leviva haiguse tõkestamise meetmena metssigade asurkonna arvukuse vähendamiseks metssigade küttemismahu ning -struktuuri maakondade kaupa vastavalt käskkirja lisale.
11. Jahindusnõukogude ülesanne on kokku leppida Keskkonnaameti kehtestatud maakondliku metssigade küttemismahu ning -struktuuri jagunemine jahipiirkondade kasutajate vahel 30 päeva jooksul käskkirja jõustumisest. Metssigade küttemise suurendamine uluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks peab tagama metssigade asurkonna arvukuse vähenemise, mis peab kaasa aitama SAK leviku tõkestamisele. Kui jahindusnõukogu ei ole 30 päeva jooksul käskkirja jõustumisest maakondlikku metssigade küttemismahtu ning -struktuuri jahipiirkondade kasutajate vahel kokku leppinud, kinnitab metssigade küttemismahu ning -struktuuri jahipiirkondade kaupa Keskkonnaamet.

12. Jahiseaduse § 13 järgi on jahipiirkonna kasutusõigus õigus korraldada jahipiirkonnas jahti ja teha jahiulukite seiret seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud alustel ja korras. Jahiseaduse § 14 kohaselt antakse jahipiirkonna kasutusõigusõigus jahipiirkonna kasutusõiguse loaga. Uluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks jahindusnõukogus kokku lepitud või Keskkonnaameti kinnitatud metssigade küttimismaht ning -struktuur on jahipiirkonna kasutusõiguse loast tulenev kohustus. Jahiseaduse § 20 lg 2 p 6 järgi tunnistatakse jahipiirkonna kasutusõiguse luba kehtetuks, kui jahipiirkonna kasutaja ei täida jahipiirkonna kasutusõiguse loas sätestatud kohustusi.
13. Uluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks tuleb jahipiirkondade kasutajatel teavitada metssigade kütimisest (arv, sugu, vanusegrupp) kalendrikuu kaupa iga kuu 10-ks kuupäevaks Keskkonnaameti vastava regiooni jahinduse spetsialisti e-posti aadressil.
14. Jahindusnõukogul tuleb teha jahiaasta lõppedes kokkuvõtte jahipiirkondade kaupa Keskkonnaameti kehtestatud metssigade küttimismahu ning -struktuuri täitmise osas ning esitada see hiljemalt 01.05. Keskkonnaameti metsaosakonna jahinduse peaspetsialisti e-posti aadressile jaan.armus@keskkonnaamet.ee.
15. Töökorra p 2.3 järgi teeb jahindusnõukogu ettepaneku jahipiirkonna kasutusõiguse loa andjale jahipiirkonna kasutusõiguse loa kehtetuks tunnistamiseks, kui on rikutud küttimismahu ja -struktuuri kokkuleppeid ning p 2.5 alusel annab seisukohta Keskkonnaametile jahipiirkonna kasutusõiguse loa kehtivuse pikendamise kohta. Küttimiskohustuse täitmise hindamisel ning ettepaneku tegemisel jahipiirkonna kasutusõiguse loa kehtetuks tunnistamiseks arvestatakse jahipiirkonna kasutaja poolt teatatud ning Veterinaar- ja Toiduameti poolt fikseeritud surnuna leitud ning sigade aafrika katku tunnustega jahiloata surmatud metssigade mahtusid. Kui jahipiirkonna kasutaja ei ole jahindusnõukogu poolt kokku lepitud metssigade küttimismahtu või -struktuuri mõjuva põhjuseta täitnud, esitab jahindusnõukogu Keskkonnaameti vastava regiooni üld e-posti aadressile hiljemalt 01.05. ettepaneku jahipiirkonna kasutusõiguse loa kehtetuks tunnistamiseks.
16. Jahiulukite lisa söötmine mõjutab oluliselt metssigade arvukust, seetõttu on vajalik uluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks piirata metssigade lisa söötmist ajavahemikul 01.10. kuni 30.04. Alates 01.05. kuni 30.09. on metssigade lisa söötmine lubatud uluki tekitatud põllukahjude ennetamiseks ja vähendamiseks. Samas on põhjendatud uluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks lubada metssigade peibutussööda kasutamine ajalise piiranguta võimaldamaks varitsusjahtil kõrgistmelt metssigade küttimist.
17. Metssigade peibutussöötmisena käsitletakse varitsusjahti kõrgistmelt, kus söödakus tohib olla kuni 100 kg ning peibutussöötmise kohas maas kuni 10 kg tera- ja/või kaunvilja, sealhulgas hernes või mais. Isevoolse söödaku korral ei tohi ööpäevas väljastatav kogus ületada 10 kg. Peibutussöötmise kohtade omavaheline kaugus peab olema vähemalt 1 km ning peibutussööt ei tohi olla kaugemal kui 150 m kõrgistmest. Jahiulukite söötmiskohti, kus on tera- ja/või kaunvilja, sealhulgas hernes või mais käsitletakse metssigade peibutussöötmise kohana, mis peab vastama käesolevas punktis toodud tingimustele.
18. Jahiulukite lisa söötmine on jahiseaduse § 46 lg 2 ning looduskaitseaduse § 14 lg 1 p 10 ja § 50 lg 9 alusel keelatud arvestades looduskaitseaduse ja selle alamaktides toodud erisusi.

19. Keskkonnaameti peadirektori 30.10.2014 käskkirj nr 1-4.1/14/481 „Sigade aafrika katku tsoonides kütitud metssigadest teavitamine“ jääb kehtima ning teavitamine toimub vastavalt käskkirjas kehtestatud korrale.
20. Metssigade küttemismahu vajaduspõhiseks korrigeerimiseks vajab Keskkonnaamet informatsiooni seakatku surnud ning sigade aafrika katku tunnustega jahiloata surmatud metssigade kohta. Uluki kaudu leviva haiguse tõkestamise tagamiseks tuleb Veterinaar- ja Toiduametil surnuna leitud metssigadest ning sigade aafrika katku tunnustega jahiloata surmatud metssigadest teavitada Keskkonnaameti kalendrikuu kaupa iga kuu 10-ks kuupäevaks e-kirjaga aadressil info@keskkonnaamet.ee. Märkida tuleb metssigade arv, sugu, vanusegrupp ja jahipiirkond.
21. Käskkirja eelnõud on tutvustatud Veterinaar- ja Toiduametile, Keskkonnaagentuurile, Keskkonnainspeksioonile ja Eesti Jahimeeste Seltsile ning ärakuulatud on nende arvamused.

II. Otsustus

Arvestades käesoleva käskkirja punktis I toodud asjaolusid ning põhjendusi ning jahiseaduse § 23 lg 4 p 5 ja keskkonnaministri 20.05.2014 määruse nr 13 “Keskkonnaameti põhimäärus” § 5 lg 2 p 41 ja p 42, § 6 lg 2 p 19 alusel,

OTSUSTAN:

1. Kehtestan uluki kaudu leviva haiguse tõkestamise meetmena metssigade asurkonna arvukuse vähendamiseks 2015/2016 jahiaastaks metssigade küttemismahu ja -struktuuri maakondade kaupa (lisatud).
2. Kohustan uluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks metssigade arvukuse vähendamiseks jahindusnõukogu 30 päeva jooksul käskkirja jõustumisest kokku leppima vastavalt käskkirja lisale metssigade küttemismahu ning -struktuuri jagunemise maakonna jahipiirkondade kasutajate vahel. Metssigade küttemismaht peab olema realiseeritud jahiaasta lõpuks 29.02.2016.
3. Kohustan jahipiirkondade kasutajaid uluki kaudu leviva haiguse tõkestamise tagamiseks teavitama metssigade küttemisest (arv, sugu, vanusegrupp) kalendrikuu kaupa iga kuu 10-ks kuupäevaks Keskkonnaameti vastava regiooni jahinduse spetsialisti e-posti aadressil.
4. Kohustan jahindusnõukogu tegema jahiaasta lõppedes kokkuvõtte jahipiirkondade kaupa Keskkonnaameti kehtestatud metssigade küttemismahu ning struktuuri täitmise osas ning esitada see hiljemalt 01.05. Keskkonnaameti metsaosakonna jahinduse peaspetsialisti e-posti aadressile jaan.armus@keskkonnaamet.ee
5. Kohustan jahindusnõukogu jahiaasta lõppedes analüüsima kehtestatud metssigade küttemismahu ning -struktuuri täitmist jahipiirkonna kasutaja poolt ning mõjuva põhjusega kokkulepete rikkumise korral esitada Keskkonnaametile hiljemalt 01.05. ettepaneku vastava jahipiirkonna kasutusõiguse loa kehtetuks tunnistamiseks.
6. Keelustada metssigade lisa söötmine Eesti Vabariigi territooriumil ajavahemikus 01.10.-30.04. Lubatud on peibutussööda kasutamine varitsusjahil kõrgistmelt, kus söödakus tohib olla kuni 100 kg ning peibutussöötmise kohas maas kuni 10 kg tera-

ja/või kaunvilja, sealhulgas hernes või mais. Isevoolse söödaku korral ei tohi ööpäevas väljastatav kogus ületada 10 kg. Peibutussöötmise kohtade omavaheline kaugus peab olema vähemalt 1 km ning peibutussööt ei tohi olla kaugemal kui 150 m kõrgistmest.

7. Uluki kaudu leviva haiguse tõkestamise tagamiseks tuleb Veterinaar- ja Toiduametil surnuna leitud metssigadest ning sigade aafrika katku tunnustega jahiloata surmatud metssigadest teavitada Keskkonnaameti kalendrikuu kaupa iga kuu 10-ks kuupäevaks e-kirjaga aadressil info@keskkonnaamet.ee. Märkida tuleb metssigade arv, sugu, vanusegrupp ja jahipiirkond.
8. Tunnistada kehtetuks Keskkonnaameti peadirektori 30.09.2014 käskkirj nr 1-4.1/14/438 „Tauditõrjemeetmete rakendamine sigade aafrika katku tõkestamiseks metssigade populatsioonis Eesti Vabariigi territooriumil“ mida on muudetud Keskkonnaameti peadirektori 15.12.2014 käskkirjaga nr 1-4.1/14/522 „Tauditõrjemeetmete rakendamine sigade aafrika katku tõkestamiseks metssigade populatsioonis Eesti Vabariigi territooriumil muutmine“
9. Keskkonnaameti regioonidel teha käskkirja e-posti teel teatavaks jahipiirkonna kasutusõiguse loa omajatele ja jahindusnõukogudele ning sisekommunikatsiooni peaspetsialistil avaldada teade Keskkonnaameti koduleheküljel.
10. Kontrolli käesoleva käskkirja täitmise ja ajakohastamise üle panen Keskkonnaameti metsaosakonna juhataja Jaanus Kalale.

Käesolevat otsust on võimalik vaidlustada haldusmenetluse seaduses või halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, esitades 30 päeva jooksul käskkirja teatavakstegemisest vaide Keskkonnaametile või kaebuse Tallinna Halduskohtusse.

(allkirjastatud digitaalselt)

Andres Onemar
peadirektor

Lisa: 2015/2016 jahiaasta metssigade küttimismaht ning -struktuur maakondade kaupa
(2015_KeA_SAK_metssiga_Lisa.xlsx)

Jaotuskava: metsaosakond, looduskaitseosakond, regioonide juhatajad, metsanduse juhtivspetsialistid, jahinduse spetsialistid, pressiesindaja, sisekommunikatsiooni peaspetsialist, peajurist, Leelo Kuk, Teet Koitjärv.

Saata: Keskkonnaministeerium (keskkonnaministeerium@envir.ee);
Põllumajandusministeerium (pm@agri.ee);
Veterinaar- ja Toiduamet (vet@vet.agri.ee);
Keskkonnaagentuuri eluslooduse osakond (peep.mannil@envir.ee);
Keskkonnainspeksioon (valve@kki.ee);
Eesti Jahimeeste Selts (ejs@ejs.ee).

Mikk Männiste
metsahoiu peaspetsialist
Metsaosakond

Jaanus Kala
juhataja
Metsaosakond

Lüüli Junti
peajurist
Üldosakond

Teet Koitjärv
nõunik